

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Кафедра туризму географічного факультету
Кафедра країнознавства і міжнародного туризму
факультету міжнародних відносин
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Факультет туризму та міжнародних комунікацій
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЕКОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФОНД

ГЕОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА І ТУРИЗМ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Матеріали
XIV Міжнародної наукової конференції

Львів
9 жовтня 2020 р.

Львів – 2020

УДК 338.48(4)

Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід / Матеріали XIV Міжнародної наукової конференції. – Львів, 2020. – 458 с.

Матеріали наукової конференції охоплюють особливості реалізації державної політики в галузі туризму, розробки туристичного продукту, економічного забезпечення туризму, просторового поширення туристичних ресурсів, специфіки підготовки фахівців для туристичної галузі, розвиток спеціалізованих видів туризму, історію туризму.

Авторами збірника є провідні вчені та молоді науковці України, Польщі, Білорусі, Греції, Болгарії.

Рецензенти:

Мальська М.П., д-р екон. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

Антонюк Н.В., д-р істор. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

Dolecki Leopold, dr hab., prof.WSSP, prodziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu, Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza im. W.Pola w Lublinie

Кравців В.С., д-р екон. наук, професор, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.Долішнього» НАНУ

Шульц С.Л., д-р екон. наук, професор, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.Долішнього» НАНУ

канд. екон. наук: Мандюк Н.Л.

канд. геогр. наук: Біланюк В.І., Каднічанський Д.А., Гамкало М.З., Романів П.В., Безручко Л. С., Пандяк І.Г.

Рекомендовано до друку Вченою Радою географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 5 від 16.09.2020 р.)

Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Матеріали конференції видано за сприяння Управління туризму та курортів Львівської обласної державної адміністрації

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2020

© Автори статей, 2020

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
IVAN FRANKO NATIONAL UNIVERSITY OF L'VIV
Tourism department of the geography faculty
Department of regional studies and international tourism
of the faculty of international relations
UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY
Faculty of Tourism and International Communication
L'VIV REGIONAL STATE ADMINISTRATION
L'VIV CITY COUNCIL**

**GEOGRAPHY, ECONOMICS AND TOURISM:
NATIONAL AND INTERNATIONAL EXPERIENCE**

Proceedings of XIV International Scientific Conference

Lviv
October 9, 2020

L'viv 2020

Geography, Economics and Tourism: national and international experience // The Proceedings of XIV International Scientific Conference. – L'viv: Ivan Franko National University of L'viv Publishing Center, 2020. - 458 p.

The materials of the scientific conference cover the peculiarities of state policy in the sphere of tourism, development of tourist product, economic aspects of tourism, spatial development of tourist resources, peculiarities of training specialists for tourism industry, development of specialized types of tourism.

The authors of the collection of articles are renowned scientists and young researchers from Ukraine, Poland, Belarus, Greeks, Bulgaria.

Reviewers:

Doctors of Sciences (Economy): M. Malska, profesor, Ivan Franko National University of Lviv

Doctor of Sciences (History): N. Antonuk, profesor, Ivan Franko National University of Lviv

Doctor of Sciences: Dolecki Leopold, profesor, Vincent Pol university in Lublin

Doctors of Sciences (Economy): V. Kravtsiv, profesor, Institute of Regional Research named after M.I. Dolishniy

Doctors of Sciences (Economy): S. Shul'ts, profesor, Institute of Regional Research named after M.I. Dolishniy

Candidates of Sciences (Economics): N.Mandyuk.

Candidates of Sciences (Geography): V. Bilanyuk, D. Kadnichansky, P. Romaniv, M.Hamkalo, L. Bezruchko, I.Pandiak.

Recommended for publication by the Scientific Board of the Geography Faculty of the Ivan Franko National University of Lviv №5, 16.09.2020.

The authors of the published materials take all responsibility for the facts, quotations, proper names, statistical data and other information.

The point of view of the editorial board does not always coincide with authors' position.

The materials of conference are published with the assistance:
the Department of Tourism and Resorts of Lviv regional state administration.

© Ivan Franko National University of Lviv, 2020

© Autors of the articles, 2020

<i>Клапчук Михайло, Лемега Надія, Федечко Наталя</i> ОЦІНКА БІЗНЕС-ГОТЕЛІВ ЛЬВІВЩИНИ.....	148
<i>Козловська Вікторія, Писарик Руслана</i> ТАДЕЙ ДМИТРАСЕВИЧ – ВИДАТНИЙ КРАЄЗНАВЕЦЬ МОСТИЩИНИ	152
<i>Корсак Роман, Годя Іван</i> СПОСОБИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГОТЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗОВОЇ СИТУАЦІЇ	155
<i>Котик Любов, Ганич Ростислав</i> ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОГО ПРОФІЛЮ	158
<i>Красько Анна, Білоус Софія</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ...	163
<i>Красько Анна, Черній Аліна</i> ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ СПЕЛЕОТУРИЗМУ ПОДІЛЛЯ	168
<i>Кривенкова Руслана</i> ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ: ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ.....	174
<i>Кульчицька Евеліна, Зюбрик Діана</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТАРТАПІВ У ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ....	179
<i>Левкулич Вікторія</i> ІННОВАЦІЇ ТА РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ ІНДУСТРІЇ НА ТЛІ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	184
<i>Люкевіч Уладзімер</i> ТУРЫСТЫЧНЫ ТРОХКУТНІК: БРЭСТ – КРАКАЎ – ЛЬВОЎ. ВІРТУАЛЬНАЕ БЕРАСЬЦЕ VS. БРЭСТ САВЕЦКІ.....	187
<i>Малиновська Оксана, Стафійчук Валентин</i> ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ АЛБАНІЇ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЇЇ ПОЗИЦІОНУВАННЯ НА ТУРИСТИЧНИХ РИНКАХ ЄВРОПИ ТА УКРАЇНИ.....	195
<i>Мальська Марта, Василина Анастасія</i> ПРИВАБЛИВІСТЬ МІСТА ЛЬВОВА НА РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ.....	201
<i>Мальська Марта, Пандяк Ігор, Філь Марія, Городиський Назар</i> ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ГОТЕЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ.....	206
<i>Мальська Марта, Філь Марія, Пандяк Ігор</i> ЯКІСТЬ СЕРВІСУ У СФЕРІ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	212
<i>Мандюк Назарій</i> ЗАСТОСУВАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	215
<i>Манько Андрій, Войтків Петро</i> МОРШИН ЯК КОМПЛЕКСНИЙ ЛІКУВАЛЬНО-САНАТОРНИЙ КУРОРТ.....	220
<i>Манько Андрій, Пишибилка Аркадіуш</i> РЕГУЛЮВАННЯ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ.....	223

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Любов Котик, Ростислав Ганич

*Львівський національний університет імені Івана Франка
Львів, Україна*

Споживач туристичних послуг у час інтенсивного розвитку цифрових технологій характеризується високою обізнаністю та вимогливістю. Щоб задовольнити його потреби, необхідно не тільки шукати нові форми й способи створення та продажу туристичних продуктів, але й формувати туристичну культуру і запит на туристичні послуги з шкільного віку. Подорожуючи, можна побачити унікальні природні ландшафти, доторкнутися до місцевої культури, насолодитися естетично привабливими краєвидами, сфотографувати їх та закарбувати в пам'яті найпривабливіші об'єкти туристичного інтересу.

Об'єкти туристичного інтересу – визначні пам'ятки, природні об'єкти та природно-кліматичні зони, соціально-культурні об'єкти показу тощо, спроможні задовольнити потреби туриста під час туристичної поїздки або подорожі та споживанні туристичних послуг або туристичного продукту [3].

Екологізація туризму у сучасних умовах набуває великого значення у зв'язку з необхідністю збереження первозданної природи, зростанням попиту туристів на екологічно безпечні послуги і товари [5], поширенням повсякденної культури бережливого ставлення до довкілля тощо.

Однією з визначальних передумов розвитку туризму у час глобальної невизначеності й швидкоплинності та загального домінування концепції збалансованого розвитку є формування дієвої системи підготовки фахівців туристичного профілю. Головним аспектом професійної освіти у сфері туризму є розуміння і усвідомлення кожним її учасником свого місця у сфері туризму, розвиток особистісних, інтелектуальних, культурних і духовно-моральних якостей як фахового спеціаліста, виконавця, підприємця, інноватора. Підвалинами формуванню майбутніх фахівців туризму

служує загальноосвітня школа, в якій значна увага звернена на екологічну освіту.

У навчальних програмах затверджених Міністерством освіти і науки України для загальноосвітніх навчальних закладів проблема екологічної освіти носить міждисциплінарний характер і розглядається з урахуванням специфіки змісту багатьох предметів: біології, хімії, фізики, географії, історії, основ здоров'я тощо. Найповніше вона розкривається у географії, однією з наскрізних змістових ліній вивчення якої у середній школі на рівні з лінією «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» є «Екологічна безпека і сталий розвиток» [2]. Її метою є формування в учнів громадянської активності, відповідальності й екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань довкілля і розвитку суспільства — компетентностей, які важливі у сфері туризму у час постмодерну. Позитивом є й те, що у шкільній освіті навчальний курс географія — єдиний предмет, який розглядає екологічну тематику через призму перебігу екологічних проблем на п'ятьох просторових рівнях: глобальному, макрорегіональному, загальнодержавному, субрегіональному і локальному.

Застосування цього підходу дає змогу формувати в учнів цілісну картину світу щодо екологічних викликів сьогодення з посиленням акцентом на особливостях перебігу проблеми на території власної держави [1, 4]. Останнє надзвичайно важливо для фахівців туристичної сфери, які зорієнтовані не лише на розвиток міжнародного туризму, але й на активізацію й збалансований розвиток внутрішнього туризму — екскурсійного, пізнавального, рекреаційного, медичного, екологічного тощо.

Імплементация змістової лінії «Екологічна безпека і сталий розвиток» при вивченні географії у середній школі для майбутніх фахівців туристичної сфери забезпечує їм у майбутньому:

- розуміння унікальності, суспільної і туристичної цінності природних та антропогенних ландшафтів;
- усвідомлення деструктивного впливу діяльності людини, у тому числі туристичної, на природні комплекси різного масштабного рівня;

– готовність до оцінки наслідків діяльності туристів щодо природного довкілля та розробки проєктів обмеження туристичної відвідуваності об'єктів туристичного інтересу;

– навички безпечної поведінки туристичних груп в умовах раптового прояву несприятливих фізико-географічних явищ;

– знання стилю поведінки у межах різних природних зон з метою збереження власного здоров'я і здоров'я туристів;

– відкритість до участі у розробці та апробації туристичних маршрутів місцевого значення спрямованих на відвідування привабливих довколишніх краєвидів та популяризацію культури бережливого ставлення до довкілля;

– можливість прогнозувати розвиток туристичної діяльності на локальному, субрегіональному, загальнодержавному, глобальному рівнях.

Досягнення цих результатів забезпечується екологічним спрямуванням вивчення тем з курсу «Географія» у середній школі. Зокрема, при вивченні теми «Літосфера» у 6-му класі учні знайомляться не тільки з внутрішньою будовою Землі і зовнішніми та внутрішніми процесами, які зумовлюють зміни у земній корі і на поверхні земної кулі, але й ґрунтовно вивчають корисні копалини та їхнє значення у житті людей, знайомляться з способами їхнього видобутку та їхніми екологічними наслідками, отримують відомості про естетичну й пізнавальну цінність геологічних об'єктів та можливість їхнього залучення у геотуризм. Учні розширюють свої відомості про унікальні форми рельєфу земної кулі та необхідність їхнього збереження, навчаються популяризувати, у тому числі шляхом розвитку туризму вихідного дня, унікальні форми рельєфу довколишньої місцевості свого проживання.

При вивченні теми «Атмосфера» учні дискутують про наслідки впливу людей й їхньої діяльності на стан атмосфери, отримують навички дотримання правил безпеки під час несприятливих природних явищ, що особливо важливо знати для майбутніх фахівців туристичної сфери. Також вони отримують відомості про естетичну привабливість окремих атмосферних явищ, частоту їхньої появи, складність передбачення та можливість залучення як дестинацій у сферу туризму. Вивчаючи тему «Гідросфера» учні усвідомлюють важливість охорони вод як своєї місцевості так і загалом на глобальному рівні. Знайомляться з розмаїттям водних об'єктів на земній поверхні та

їхнім залученням у сферу людської діяльності, зокрема сферу туризму, отримують навички характеристики унікальності водних об'єктів та прогнозування їхнього використання для туристичних потреб.

Знайомлячись з темою «Біосфера та ґрунти» учні аналізують вплив господарської діяльності людини на ґрунтовий покрив, рослинний і тваринний світ суходолу і океану, оцінюють деструктивний вплив людської діяльності на природне довкілля [2], знайомляться з поняттям антропогенне навантаження та отримують навички його розрахунку для територій різного типу освоєння у т.ч. туристичного; обґрунтовують доцільність розвитку туристичної діяльності на території на фоні інших видів людської діяльності з метою збереження її біорізноманіття.

У 7-му класі при вивченні теми «Географія материків і океанів» учні не лише детально знайомляться з унікальністю материків і океанів Землі, але й поглиблюють знання про антропогенний вплив на довкілля. Важливо, що в цій темі вони вивчають природні об'єкти, які входять до світової спадщини ЮНЕСКО, зосереджують увагу на їхній туристичній цінності та необхідності обмеження антропогенного навантаження на них. Звертають увагу на приклади порушення природної рівноваги на регіональному/локальному рівнях та вивчають шляхи її відновлення (ревіталізація територій та розвиток туризму як альтернатива минулої промислової діяльності). Учні отримують навички обґрунтовувати вплив природних чинників на виникнення природних вогнищ захворювань і поширення епідемій, що має важливе прикладне значення для майбутніх фахівців туристичної галузі. Аналізують учні й різнопланові напрямки взаємозв'язків України з країнами Північної Америки, Євразії, Південної Америки, Африки, Австралії й Океанії, що важливо для розуміння міжнародних туристичних потоків.

У 8-му класі при вивченні теми “Україна у світі: природа, населення” учні отримують інформацію про особливості географічного макро-, мезоположення держави, аналізують кліматотвірні чинники, формують розуміння необхідності охорони атмосферного повітря та залежності його стану від різних видів діяльності людини, знайомляться з наслідками впливу погодних умов, якості водних ресурсів, на самопочуття та здоров'я людини тощо. Ці знання у майбутньому їм стануть у нагоді при організації й проведенні

туристичних й екскурсійних турів як на території рідної держави так і за її межами.

Наскрізною лінією у 8-му класі є виховання в учнів усвідомлення необхідності дбайливого ставлення до довкілля, як до потенційного джерела здоров'я, безпеки і добробуту людей [2], Землі як єдиного унікального місця життя людей, яка потребує збереження для майбутніх поколінь. Важливим у цьому руслі є усвідомлення учнями необхідності громадської ініціативи з створення природоохоронних територій та можливості їхнього адекватного залучення у господарську діяльність через розвиток освітньої, наукової, туристичної діяльності.

У 9-му класі при вивченні теми «Україна і світове господарство» учні наводять власні приклади застосування знань з екології та економічної географії у повсякденному житті [2], аналізують роль географічних знань у майбутній професійній діяльності у сфері туризму, досліджують важливість врахування екологічного чинника при розміщенні підприємств різних сфер господарства. Навчаються учні й комерціалізувати природно-ресурсний потенціал території проживання шляхом розвитку освітньої, наукової, рекреаційної, туристичної діяльності. Розглядають туризм як альтернативу деструктивним до природного довкілля видам діяльності та отримують навички організації туристичних осередків (зелений туризм, туризм вихідного дня, пізнавальний туризму), як приклад самоорганізації населення, розвитку малого бізнесу, творення місцевих стартапів, прояв ініціативи місцевих громад тощо. Усвідомлюють важливість екологічної складової при оцінці працересурсного потенціалу території дослідження, а також цінність туристичної освіти для його трансформації у контексті збалансованого розвитку території.

Вивчення екологічних аспектів функціонування суспільства й деструктивних наслідків людського впливу на довкілля у курсі «Географія» (6-9 клас) має важливе конструктивне значення для формування майбутніх професійних навичок фахівців сфери туризму, які отримують знання про просторові відмінності природно-культурного розмаїття світу та необхідність його підтримки й збереження для майбутніх поколінь.

Список використаних джерел:

1. Вивчення екологічних проблем у середній школі (на прикладі навчальних підручників з географії для 9 класу) / Л. І. Котик, Р. В. Ганич // Priority Directions of Science Development. Abstracts of the 4th International Scientific and Practical Conference. — Lviv : SPC “Sci-conf.com.ua”, 2020. — Pp. 320-324.
2. Географія. 6-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://mon.gov.ua/programy-5-9-klas/geografiya-6-9-14.07.2017.pdf>.
3. *Мальська М.П.* Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. — К. : Знання, 2008. — 661 с.
4. Соціальна географія : навч. посібник / М. Білецький, І. Ванда, Л. Котик. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. — 328 с.
5. Сучасні вектори розвитку туризму: тенденції та перспективи країн Європейського регіону : міжнародна монографія (колектив авторів за заг. ред. Л. Заставецької). — Тернопіль : Вид. центр ТНПУ, 2020. — 180 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Анна Красько, Софія Білоус

*Львівський національний університет імені Івана Франка
Львів, Україна*

Гостинність – комплексна послуга, якій притаманні певні споживчі властивості і яка створює позитивний образ закладу, означає прояв «вторинного попиту» на послуги [1]. Позитивний образ у сфері гостинності має створюватися за допомогою всебічного використання ресурсів гостинності, його комфортного середовища, стратегії та концепції. Сукупна взаємодія умов гостинності в єдиному технологічному процесі має бути скоординована розробленням моделі гостинності, яка включає чотири основні концепції, що визначають відносини в системі гостинності між «гостем (клієнтом) – послугою – середовищем гостинності»:

Наукове видання

Збірник наукових праць

**ГЕОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА І ТУРИЗМ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

**Матеріали
XIV міжнародної наукової конференції**

Комп'ютерна верстка Д. Каднічанський, Т. Завадовський

Відповідальні за випуск
Д. Каднічанський, Ю. Зінько, Т. Завадовський

Підп. до друку 30.09.2020 р. Формат 60×84/16
Папір офсетний. Друк на різогр.
Умовн. друк. арк. 14,2.
Тираж 100 прим.